

פלאנרי אוקונור

שני סיפורים ופרק מרומאן

הספר

קשה לליברלים בדילטון.

אחרי המוקדמות הלבנות של הדמוקרטים, רייבר החליף את הספר שלו. שלושה שבועות לפני כן, בעת שגילח אותו, שאל הספר, "למי אתה הולך להצביע?"

"דאָרמון", אמר רייבר.

"אתה אוהב־כושונים?"

רייבר זע בכיסא. הוא לא ציפה לפנייה ברוטלית כזאת. "לא", אמר. אלמלא הותקף במפתיע, היה אומר: "אני לא אוהב־כושנים ולא אוהב־לבנים." לפני כן אמר את זה לג'ייקובס, איש הפילוסופיה, והוא – רק כדי להראות לכם כמה קשה לליברלים בדילטון – ג'ייקובס – אדם עם חינוך כמו שלו – רטן: "זו דרך עלובה להיות."

"למה?" שאל רייבר בבוטות. הוא ידע שהוא יכול להביס את ג'ייקובס בוויכוח.

ג'ייקובס אמר, "דלג על זה." היה לו שיעור. שיעוריו התרחשו בדרך כלל, ככה רייבר הבחין, כשרייבר הלך לגמור אותו בוויכוח.

"אני לא אוהב־כושנים ולא אוהב לבנים", היה רייבר אומר לספר.

הספר שירטט שביל נקי ביריעת הקצף ואז הצביע בתער לעבר רייבר. "אני אומר לך", אמר, "עכשיו נשארו רק שני צדדים, לבן ושחור, זהו. בבחירות האלו כל אחד יכול לראות את זה. אתה יודע מה אמר הוק? הוא אמר שלפני מאה־חמישים שנים הם דרסו אחד את השני, אכלו אחד את השני – זרקו אבנים טובות על ציפורים, פשטו עורות של סוסים בשיניים שלהם. כושון אחד נכנס למספרה של לבנים באטלנטה ואמר: 'תעשה לי תספורת', הם זרקו אותו החוצה, אבל זה רק מראה לך. עכשיו תשמע, שלושה צבועים שחורים במילפורד ירו בחודש

שעבר באדם לכן ולקחו חצי ממה שהיה לו בבית ואתה יודע איפה הם עכשיו? יושבים בכלא המחוזי שלהם, אוכלים כמו נשיא ארצות הברית – שלא יתדרדרו לפשע חס וחלילה או שאיזה אוהב-כושונים דפוק יעבור שם והלב שלו יישבר לראות איך הם מרימים סלעים. עכשיו תשמע משהו – שום דבר לא יחזור להיות בסדר עד שלא נתפטר מהבני-גרונות ונעלה למעלה גבר שיוכל לשים את הכושונים במקומות שלהם. אוף."

"אתה שומע את זה, ג'ורג'?" הוא צעק לנער הצבעוני שטיאטא את הרצפה מסביב לכיורים.

"שומע, בטח שומע," אמר ג'ורג'.

רייבר צריך היה כבר לומר משהו, אבל שום דבר מתאים לא עלה בדעתו. הוא רצה לומר משהו שג'ורג' יבין. הוא התחלחל מכך שג'ורג' נכלל בשיחה. הוא זכר מה שג'ייקובס סיפר על שבוע הרצאות בקולג' לכושים. אסור היה להגיד כושי-כושון-צבעוני-שחור. ג'ייקובס אמר שהוא היה חוזר הביתה כל לילה וצועק בחלון האחורי "כושון כושון כושון". רייבר תהה מה חשב ג'ורג'. הוא היה נער בעל מראה מטופח.

"אם כושון ייכנס למספרה שלי ויתחצף עם התעשה לי תספורת שלו, הוא כבר יקבל חתיכת תספורת." הספר חרק בשיניו. "אתה מהבני-גרונות?" שאל.

"אני מצביע בשביל דארמון, אם זה מה שאתה מתכוון," אמר רייבר.

"שמעת פעם את הוקסון מדבר?"

"היה לי העונג," אמר רייבר.

"שמעת את האחרון שלו?"

"לא. אני מבין שההערות שלו אינן משתנות מנאום לנאום," אמר רייבר

בקיצור.

"כן?" אמר הספר. "אז הנאום האחרון הזה היה הורררג! הוק הזקן הכניס

לבני-גרונות האלה."

"הרבה אנשים," רייבר אמר, "סבורים שהוקסון דמגוג." הוא חשב לעצמו אם

ג'ורג' יודע מה פירוש דמגוג. צריך היה לומר "פוליטיקאי שקרן".

"דמגוג!" חבט הספר על ברכו וצעק. "זה מה שהוק אמר!" הוא געה, "קליעה

כול! 'חברים,' הוא אמר, 'הבני-גרונות האלה אומרים שאני דמגוג.' ואז הוא

לוקח צעד אחורה ואומר בטון כזה רך, 'אני דמגוג, תגידו לי?' והם צועקים 'לא,

הוק, אתה לא דמגוג!' והוא בא קדימה וצועק 'אוה כן, אני דווקא כן, אני הדמגוג

הדפוק הכי טוב במדינה הזאת!' ואתה היית צריך לשמוע איך כולם שואגים!

וואו!"

"ממש הצגה", אמר רייבר, "אבל מה זה, אם..."

"בן-גרונה", רטן הספר. "הם השתלטו עליך לגמרי. בוא, אני אגיד לך משהו...." הוא סקר את נאום הארבעה ביולי של הוקסון. גם זה היה נאום הוררר, ובסיומו שירה. מי זה דארמון? רצה הוק לדעת. כן, מי זה דארמון? שאג הקהל. מה, הם לא ידעו? הוא נער רועים חמוד, שתוקע בקרן שלו. כן. תינוקות באחו וכושונים במרעה. בן אדם! רייבר היה צריך לשמוע את זה. אף בן-גרונה לא היה יכול לעמוד מול זה.

רייבר חשב שאם הספר יקרא כמה...

תשמע, הוא לא צריך לקרוא שום דבר, כל מה שצריך לעשות זה לחשוב. זאת הצרה עם בני אדם בזמן הזה – הם לא חושבים, הם לא משתמשים בכוח-סוס של הראש שלהם. למה רייבר לא חושב? איפה הכוח-סוס שלו? "למה אני מכניס את עצמי למתח?" חשב רייבר מעוצבן.

"שום דבר!" אמר הספר, "מלים גדולות לא עושות שום דבר טוב לאף אחד.

הן לא באות במקום חשיבה."

"חשיבה!" רייבר צעק. "אתה קורא לעצמך אדם חושב?"

"תקשיב", אמר הספר, "אתה יודע מה אמר הוק לאנשים בטילפורד?" בטילפורד הוק סיפר להם שהוא דווקא מחבב כושונים, כשהם במקום שלהם, ואם הם לא נשארים במקום שלהם, הוא, יש לו איפה לשים אותם. "נו, מה אתה אומר על זה?"

רייבר רצה לדעת מה לזה ולחשיבה.

הספר חשב שזה קשור מאוד לחשיבה, קשור אליה כמו חזיר לדיר. הוא חשב עוד הרבה דברים וסיפר אותם לרייבר. הוא אמר שרייבר היה צריך לשמוע את הנאומים של הוקסון במאלין אוקר, בדפורד וצ'קרוויל.

רייבר התיישב עוד פעם בכיסאו והזכיר לספר שהוא הגיע בשביל להתגלח. הספר חזר לגלח אותו. הוא אמר שרייבר היה צריך לשמוע את הנאום בספּרְטוּוּיל. "אף בן-גרונה לא נשאר לעמוד שם, וכל נערי הרועים נשארו עם קרנות שבורות. הוק אמר, "הוא סיפר, "שהגיע הזמן למנוע עם..."

"יש לי פגישה", אמר רייבר. "אני ממהר." למה שיישאר ויקשיב להבלים

הללו?

השיחה הדפוקה הזאת לא עזבה אותו משך כל היום, ונטחנה בראשו לפרטי פרטיה בלילה אחרי שנשכב במיטה. למרבה הגועל שלו, גילה כי הוא עובר עליה, ומכניס בה את מה שהיה אומר, אילו היתה לו הזדמנות להתכונן. הוא חשב לעצמו כיצד היה גייקובס מטפל בעניין. לגייקובס היתה דרך לגרום

לאנשים לחשוב שהוא יודע יותר ממה שרייבר חשב שהוא יודע. תחבולה לא רעה במקצוע שלו; רייבר נהג לנתח אותה להנאתו. ג'ייקובס היה מסתדר עם הספר בלי בעיות. רייבר עבר שוב על השיחה וחשב כיצד היה מנהל אותה ג'ייקובס. בסוף ניהל אותה כך בעצמו.

בפעם הבאה שהלך לספר, כבר שכח את הוויכוח. נראה שגם הספר שכח. הוא אמר משהו על מזג האוויר והפסיק לדבר. רייבר חשב לעצמו מה יאכלו בארוחת הערב. נו, יום שלישי. בימי שלישי אשתו מגישה בשר משומר. לוקחת בשר משומר ואופה אותו עם גבינה – שיוצאת מפוספסת – למה אנחנו צריכים לאכול את זה כל יום שלישי? אם לא מוצא חן בעיניך, אתה לא חייב –

"אתה עדיין בן-גרונה?"

ראשו של רייבר התנער, "מה?"

"אתה עדיין בעד דארמון?"

"כן", אמר רייבר ומוחו זינק לעבר המלאי של ההכנות.

"טוב, תשים לב, אתם המורים, אתה יודע, נראים כמו, טוב..."

הוא הסתבך. רייבר ראה שהוא לא כל-כך בטוח בעצמו כמו בפעם הקודמת. הוא בטח חשב להדגיש איזה עניין חדש. "נראה שהחברים שלך יצביעו בעד הוק בגלל מה שאתה יודע שהוא אמר על משכורות המורים. הייתי אומר שזה מתאים גם לך. למה לא? אתה לא רוצה יותר כסף?"

"יותר כסף?! רייבר צחק. "אתה לא יודע שעם מושל מחורבן אני אפסיד יותר כסף ממה שהוא ייתן לי?" הוא הבין שסוף סוף הוא ברמה של הספר. "כי הוא שונא יותר מדי סוגים שונים של בני אדם", אמר. "הוא יעלה לי כפליים מדארמון."

"אז מה?" אמר הספר. "אני לא אחד כזה שמתקמצן על כסף כשאפשר לעשות בו משהו טוב. אני מוכן לשלם בשביל איכות."

"זה לא מה שהתכוונתי", החל רייבר. "זה לא..."

"התוספת הזאת שהוק הבטיח לא נוגעת בכל מקרה למורים כמוהו", אמר מישהו מקצה החדר. גבר שמן עם ריח של ביטחון מנכ"ל התקרב אל רייבר. "הוא מרצה בקולג', לא?"

"כן", אמר הספר, "נכון. הוא לא יקבל את התוספת של הוק; אבל הוא לא יקבל תוספת גם אם דארמון ייבחר."

"אה, הוא דווקא יקבל. כל הבתי-ספר תומכים בדארמון. הם כבר הולכים לקבל את שלהם – ספרי לימוד בחינם, או שולחנות חדשים או משהו. אלה כללי המשחק."

"בתי-ספר טובים יותר, " פלט רייבר, "מועילים לכולם".
"זה אני שומע כבר הרבה זמן, " אמר הספר.
"אתה מבין, " הסביר האיש, "אין מה לזרוק כסף על בתי-ספר. ככה בדיוק הם
מבזבזים את זה – מועיל לכולם."
הספר צחק.
"אם אי פעם חשבת... " החל רייבר.
"אולי יהיה שולחן חדש בשבילך בחזית המשרד, " געה האיש בצחוק. "מה
אתה אומר על זה, ג'ו?" הוא דחק מרפק לספר.
רייבר רצה להכניס רגל בסנטר של האיש. "אף פעם לא שמעת על היגיון?"
מילמל.
"תשמע, " אמר האיש, "אתה יכול להגיד מה שאתה רוצה. מה שאתה לא מבין
זה שיש לנו כאן עניין חשוב. מה היית אומר אם כמה פרצופים שחורים היו
מביטים בך מקצה הכיתה שלך?"
לרגע אחד של עיוורון הרגיש רייבר כאילו משהו שלא היה שם מכריע אותו
ארצה. ג'ורג' נכנס והחל לשטוף כיורים. "מוכן ללמד כל מי שמוכן ללמוד,
שחור או לבן, " רייבר אמר. הוא חשב לעצמו אם ג'ורג' שם לב.
"בסדר, " הספר הסכים, "אבל לא מעורבבים ביחד, מה? מה דעתך ללכת
לבית-ספר לבן, ג'ורג'?" צעק.
"לא הייתי רוצה, " אמר ג'ורג'. "אנחנו צריכים קצת טלק. זה שכאן הוא
האחרון בארגז. " הוא איבק את השארית לתוך הכיור.
"אז לך תביא, " אמר הספר.
"הגיע הזמן, " המשיך המנכ"ל, "בדיוק כמו שהוקסון אמר, שעלינו למנוע עם
שתי רגליים ופרדה. " הוא המשיך וסקר את נאום הארבעה ביולי של הוקסון.
רייבר מת לדחוף אותו לתוך הכיור. היה יום חם ודי מלא זבובים גם בלי
שיצטרך לבזבז אותו על הקשבה לאידיוט שמן. דרך שמשת החלון הצבועה
ראה את כיכר בית המשפט, צוננת בירוק-כחול. כמה רצה שהספר יזדרז. קיבע
את מבטו בכיכר שבחוצץ, הרגיש כאילו הוא שם, במקום שידע על פי העצים כי
האוויר נע קלות. קבוצת גברים שוטטה לאיטה ברחבת בית המשפט. רייבר בחן
אותם וחשב שזיהה את ג'ייקובס. ובאמת זה היה ג'ייקובס. אבל לג'ייקובס היה
שיעור ערב. ובכל זאת, זה ג'ייקובס. ואולי לא. אם זה ג'ייקובס, אז עם מי הוא
מדבר? בלייקלי? ואולי זה לא בלייקלי. הוא כיוון את עיניו במאמץ. שלושה
נערים צבעונים בחליפות רעשניות טיילו על המדרכה. אחד מהם התיישב על
שפת הכביש, כך שרייבר ראה רק את ראשו, ושני האחרים רכנו מעליו, נשענו

על חלון המספרה וחוררו לרייבר את הנוף. למה לעזאזל הם לא יכולים לחנות במקום אחר? חשב רייבר בזעם. "תזדרז", אמר לספר, "יש לי פגישה."
 "מה אתה ממהר?" אמר השמן. "יותר טוב שתישאר להגן על נער הרועים."
 "אתה יודע שאף פעם לא סיפרת לנו למה אתה הולך להצביע בשבילו," גיחך הספר, והסיר את המפית מצווארו של רייבר.

"כן", אמר השמן, "בוא נראה אותך מסביר לנו בלי להגיד ממשל-תקין."
 "יש לי פגישה," אמר רייבר, "אני לא יכול להישאר."
 "רק תדע לך שדארמון ממש מצטער שאתה לא מסוגל להגיד איזו מלה טובה עליו," געה השמן.

"תקשיב," אמר רייבר. "אני אחזור בשבוע הבא ואני אתן לך כמה נימוקים שאתה רק רוצה כדי שתצביע בעד דארמון – יותר טובים מאלה שאתה נתת לי כדי שאצביע בעד הוקסון."
 "את זה הייתי רוצה לראות," אמר הספר. "אבל אני אומר לך, זה בלתי אפשרי."

"בסדר, נראה," רייבר אמר.

"תזכור," התלונן השמן, "אתה לא תגיד שום ממשל-תקין."
 "לא אגיד דבר שלא תוכל להבין," מילמל רייבר והרגיש מטומטם משום שחשף את העצבנות שלו. השמן והספר חייכו. "נתראה ביום שלישי," אמר רייבר ויצא. הוא הגעיל את עצמו כי הבטיח להם נימוקים. נימוקים צריך לפתח בשיטתיות. הוא לא יכול להסביר הכל בשנייה כמו שהם עושים. הלוואי שהיה יכול. הלוואי ש"בן-גרונה" לא היה מדויק כל-כך. הלוואי שדארמון היה יורק מיץ טבק. נימוקים זקוקים לפיתוח, ופיתוח פירושו זמן וטרחה. מה קורה לו? למה לא לפתח אותם? הוא יוכל לעשות כל דבר במספרה העקומה הזאת אם רק יקדיש לזה מחשבה.

עד שהגיע הביתה, היו לו כבר ההתחלות של ראשי הפרקים. הטיעון התחיל לקבל צורה, שאסור יהיה למלא אותה בסיסמאות שווא ובמלים גדולות – ברור שאין זה עסק פשוט.

התיישב מיד לעבוד על זה. עבד עד אחרי ארוחת הערב והיו לו ארבעה משפטים – את כולם מחק. באמצע הארוחה קם פעם אחת, הלך לשולחן העבודה שלו ושינה משפט אחד. אחרי הארוחה מחק את התיקון.

"מה יש לך?" רצתה אשתו לדעת.

"שום דבר," אמר רייבר, "שום דבר. אני פשוט צריך לעבוד."

"אני לא אפריע לך," אמרה.

כשיצאה, בעט בלוח שכתחתית שולחן הכתיבה. באחת־עשרה היה לו כבר עמוד אחד. למחרת בבוקר הלך לו ביתר קלות, ועד הצהריים סיים. הוא חשב שזה היה די נוקב. ההתחלה היתה "משתי סיבות בוחרים בני אדם בבני אדם אחרים לשלטון", והסיום "בני אדם העושים שימוש ברעיונות בלי לשקול אותם בונים מגדלים באוויר." סבור היה שהמשפט האחרון אפקטיבי מאוד. סבור היה שכל הדבר הזה אפקטיבי למדי.

אחרי הצהריים לקח את זה למשרד של ג'ייקובס. בלייקלי היה שם, אבל כעת יצא. רייבר קרא לג'ייקובס את החיבור.

"נו", אמר ג'ייקובס, "אז מה? מה אתה חושב שאתה עושה?" הוא שירבט דמויות על דף נייר במהלך כל הקריאה של רייבר.

רייבר חשב לעצמו אם ג'ייקובס עסוק. "אני מגן על עצמי מפני ספרים", אמר. "אף פעם לא ניסית להתווכח עם ספר?"

"אף פעם אני לא מתווכח", אמר ג'ייקובס.

"זה משום שאתה לא מכיר את סוג הבורות הזה", הסביר רייבר. "אף פעם לא התנסית בו."

ג'ייקובס פלט נחרה, "אה, דווקא כן", אמר.

"ומה קרה?"

"אף פעם אני לא מתווכח."

"אבל אתה יודע שאתה צודק", התעקש רייבר.

"אף פעם אני לא מתווכח."

"אבל אני כן מתכוון להתווכח", אמר רייבר. "אני הולך להגיד את הדבר הנכון באותה מהירות שבה הם מסוגלים להגיד את הדבר השגוי. זו תהיה שאלה של מהירות. תבין, המשיך, "זו אינה שליחות מיסיונרית; אני מגן על עצמי." "הבנתי", אמר ג'ייקובס. "אני מקווה שאתה מסוגל לעשות את זה."

"כבר עשיתי את זה! קראת את החיבור. הכל כבר כאן", רייבר התלבט אם ג'ייקובס מטומטם או שדעתו מוסחת.

"או קיי, אז תסתפק במה שכתבת. אל תשחית את הגרון שלך בוויכוח עם ספרים."

"מוכרחים לעשות את זה", אמר רייבר.

ג'ייקובס משך בכתפיו.

רייבר דווקא קיווה לערוך את התדיינות ארוכה. "טוב, להתראות", אמר.

"או קיי", אמר ג'ייקובס.

רייבר חשב לעצמו למה בכלל היה צריך לקרוא לפניו את החיבור.

לפני שיצא אל המספרה ביום שלישי אחרי הצהריים, היה רייבר עצבני וחשב לנסות את החיבור על אשתו בתור אימון. אבל מה אם היא-עצמה היתה בעד הוקסון? בכל פעם שהזכיר את הבחירות היתה מטעימה באוזניו, "זה שאתה מלמד לא אומר שאתה יודע הכל". האם אמר אי פעם שהוא יודע הכל? אז אולי לא יקרא לה. אבל הוא רצה לדעת איך הדבר הזה הולך להישמע בטון רגוע. זה לא היה ארוך, זה לא יגזול ממנה זמן רב. היא בטח לא תרצה להפסיק את העבודה שלה. אבל יכול להיות שהדברים שיאמר יגיעו אליה. סביר שכך יהיה. קרא לה.

היא הסכימה, אבל עליו לחכות עד שתגמור מה שהיא עושה; נדמה כאילו בכל פעם שהיא מכניסה את הידיים שלה לתוך משהו, היא מפסיקה והולכת לעשות משהו אחר.

הוא אמר שאין לו את כל היום כדי לחכות – המספרה נסגרת בעוד ארבעים וחמש דקות – אז אולי היא יכולה למהר בבקשה?

היא באה, ניגבה את ידיה ואמרה בסדר, בסדר, היא כבר כאן, לא? קדימה. הוא החל להגיד את זה בקלות ובנינוחות, והציץ מדי פעם לעברה. צליל קולו, שניגן את המלים, לא היה רע. הוא חשב אם אלו המלים, או שנעימת קולו היא שגרמה להן להישמע כך. באמצע משפט אחד השתהה והביט באשתו כדי לראות אם פניה ירמזו לו משהו. הראש שלה נטה לעבר השולחן ליד הכיסא שלה, שם היה מונח, פתוח, איזה מגזין. כאשר השתהה, היא קמה. "זה מאוד יפה", אמרה וחזרה למטבח. רייבר יצא אל הספר.

הוא הלך לאט, חשב מה יגיד שם, מדי פעם עצר כדי להסתכל בהיסח הדעת באיזה חלון ראווה. "חברת המזון של בלוק" הציגה מתקן אוטומטי כלשהו לשחיטת עופות – "כך יכולים גם רכרוכים להרוג את התרנגולת שלהם!", היה כתוב על השלט. רייבר חשב לעצמו אם הרבה רכרוכים השתמשו במכונות האלה. כאשר התקרב למספרה, הבחין באלכסון מבעד לדלת באיש עם הביטחון המנכ"ל, יושב בפניה וקורא עיתון. רייבר נכנס ותלה את כובעו.

"הלו", אמר הספר. "היום הכי חם בשנה, מה?"

"די חם", אמר רייבר.

"בקרוב תיגמר עונת הצייד", העיר הספר.

בסדר, רצה רייבר להגיד, בוא נתחיל עם הדבר הזה. חשב להתחיל את טיעונו מהערותיהם. השמן לא הבחין בו.

"היית צריך לראות איזה להקה של ציפורים הכלב שלי חשף לפני כמה ימים", המשיך הספר בעוד רייבר מתיישב בכיסא. "הציפורים התפזרו פעם אחת ואנחנו

תפסנו ארבע והם התפזרו עוד פעם ואנחנו תפסנו שתיים. לא רע."

"אני לא צדתי אפילו שליו", אמר רייבר בקול צרוד.

"אין כמו לקחת כושון וכלב ציד ורובה ולרדוף אחרי שליו", אמר הספר.

"הרבה פספסת בחיים אם לא עשית את זה."

רייבר כחכה בגרונו והספר המשיך לעבוד. השמן בפינה הפך דף. למה הם חושבים שנכנסתי לכאן? חשב רייבר. לא יכול להיות שהם שכחו. הוא חיכה, הקשיב לרחש הזבובים ולהמהומם של הגברים המדברים בירכתי החנות. השמן הפך עוד דף. רייבר שמע את המטאטא של ג'ורג' מלטף את הרצפה אי שם במספרה, עוצר, משפשף, ואז... "אתה עדיין מהאנשים של הוקסון?" שאל רייבר את הספר.

"כן", צחק הספר. "כן! אתה רואה, שכחתי. הלכת להגיד לנו למה אתה מצביע בעד דארמון. ה'י רוי!" צעק אל השמן, "בוא לפה. נשמע למה אנחנו צריכים להצביע בעד נער הרועים."

רוי נאנק והפך עוד דף. "אני אבוא כשאגמור את הקטע הזה", רטן.

"מי זה שם אצלך, ג'י?" קרא אחד הגברים מאחור, "אחד מנערי הממשל-תקיין?"

"כן", אמר הספר. "הוא הולך לנאום."

"שמעתי כבר יותר מדי נאומים מהסוג הזה", אמר האיש.

"לא שמעת את זה של רייבר", אמר הספר. "רייבר הוא בסדר. הוא לא יודע איך להצביע, אבל הוא בסדר."

רייבר הסמיק. שניים מן הגברים התקרבו אליו. "זה לא נאום", אמר. "אני רוצה רק לדון איתך על זה – באופן שפוי."

"בוא כבר, רוי", צעק הספר.

"מה אתה מנסה לעשות מזה?" רטן רייבר; ופתאם אמר, "אם אתה קורא לכולם, למה אתה לא קורא לעובד שלך, ג'ורג'. אתה פוחד שהוא יקשיב?"

הספר הסתכל ברייבר לשנייה ולא אמר דבר. רייבר הרגיש כאילו הרשה לעצמו יותר מדי.

"הוא יכול לשמוע", אמר הספר. "הוא יכול לשמוע מאיפה שהוא נמצא, שם מאחור."

"חשבתי רק שזה יכול לעניין אותו", אמר רייבר.

"הוא יכול לשמוע", חזר הספר. "הוא יכול לשמוע מה שהוא שומע ועוד כפול מזה. הוא יכול לשמוע מה שאתה לא אומר, כמו שהוא שומע את מה שאתה כן אומר."

רוי הגיע, מקפל את עיתונו. "הלו, בחור", אמר והניח את ידו על ראשו של רייבר, "בוא נתחיל עם הנאום הזה."

רייבר הרגיש כאילו הוא נאבק להיחלץ מתוך רשת. פרצופיהם האדומים חייכו מעליו. הוא שמע את המלים נגררות החוצה – "ובכן, כך אני רואה את זה, בני אדם בוחרים...". הוא הרגיש שהן נעקרות מתוך פיו כמו משאיות, מקרקשות, מתנגשות זו בזו מאחור, בולמות בחריקה, מחליקות, שוב נאחזות בכביש, מזדעזעות, ואז נעצרות באותה פתאומיות מחוספסת שבה החלו. וזה נגמר. רייבר נבהל כמה מהר שזה נגמר. למשך שנייה – כאילו ציפו ממנו להמשיך – אף אחד לא אמר שום דבר.

ואז "אנחנו רצים להצביע בעד נער הרועים!" צעק הספר. כמה מהאנשים הפנו את ראשיהם וציחקו. אחד מהם התפתל מרוב צחוק. "אני", אמר רוי, "אני רץ כבר עכשיו כדי להיות הראשון שיצביע מחר בבוקר בעד נער הרועים."

"תקשיב, צרח רייבר, "אני לא מנסה..."
 "ג'ורג', צעק הספר, "שמעת את הנאום?"
 "יס-סר" אמר ג'ורג'.

"למי אתה הולך להצביע, ג'ורג'?"
 "אני לא מנסה ל..." רייבר צעק.

"אני לא יודע אם מרשים לי להצביע," אמר ג'ורג'. "אם כן, אז אני מצביע בשביל אדון הוקסון".

"תקשיבו!" צעק רייבר, "אתם חושבים שאני מתכוון לשנות לכם את המוחות המעוותים שלכם? מה אתם חושבים שאני?" הוא טילטל את הספר בכתפו. "אתה חושב שהייתי מתעסק עם הבורות המטופשת והדפוקה שלכם?"
 הספר ניער מכתפו את אחיזתו של רייבר, "אל תתרגש", אמר, "לדעתנו זה היה נאום יפה. זה מה שאמרתי כל הזמן – צריך לחשוב, צריך..." הוא נהדף כשרייבר היכה אותו, ונחת על מדרך הכיסא לצדו. "זה היה יפה לדעתך, סיים, והמשיך להביט בפרצופו של רייבר הרושף מעליו מוקצף-למחצה. "זה מה שאמרתי כל הזמן."

הדם החל להלום בצווארו של רייבר מתחת לעור ממש. הוא פנה במהירות ופילס לו דרך בין הגברים לעבר הדלת. בחוץ, המיסה השמש הכל במרחץ של חום, ולפני שהגיע לפינת הרחוב הראשונה, כמעט בריצה, החל קצף לדלוף לתוך הצווארון שלו ובמורד סינרו של הספר, שהתנדנד לו על הברכיים.

מאנגלית יצחק לאור

התגלות

חדר ההמתנה של הרופא, שהיה קטן מאוד, היה כמעט מלא כאשר הטרפנים נכנסו ומרת טרפין, שהיתה גדולה מאוד, גרמה לו, בנוכחותה, להיראות קטן עוד יותר. היא ניצבה מלוא-קומתה בראש שולחן השבועונים שהוצב במרכז, הדגמה חיה לַהֲיִוֹת החדר בלתי-הולם ומגוחך. עיניה השחורות, הקטנות, הבורקות, סרקו את כל החולים בשעה שהעריכה את אפשרויות הישיבה. נותרו כיסא פנוי אחד ומקום על הספה שנתפס בידי ילד בלונדיני לבוש אוברול כחול מלוכלך, שראוי היה להורות לו לזוז ולפנות מקום לגברת. הוא היה בן חמש או שש, אך מרת טרפין ראתה מיד כי איש אינו עתיד להורות לו לזוז. הוא רבץ על מושבו, זרועותיו תלויות באפס-מעשה בצדי גופו ועיניו קבועות באפס-דעת בראשו; חוטמו דלף באין מעצור.

מרת טרפין הניחה יד איתנה על כתפו של קלוד ואמרה בקול אשר נועד לכל מי שרצה לשמוע, "קלוד, שב בכיסא ההוא," ודחפה אותו אל תוך המושב הפנוי. קלוד היה אדמדם וקרח ומוצק, מעט נמוך יותר ממרת טרפין, אבל הוא התיישב כאילו רגיל היה לעשות מה שהורתה לו.

מרת טרפין נותרה לעמוד. הגבר היחיד בחדר מלבד קלוד היה זקן כחוש כמיתר, כף יד חלודה פרושה על כל אחת מברכיו, עיניו עצומות כאילו ישן או מת או העמיד פנים כי כזה מצבו כדי שלא ייאלץ לקום ולהציע לה את מקומו. מבטה נח בנועם על גברת אפורת-שיער, לבושה בטעם, שענייה פגשו את שלה והבעת פניה אמרה: לו נמצא הילד הזה ברשותי, חזקה עליו שהיה מנומס דיו לזוז – יש שם די והותר מקום לך וגם לו.

קלוד נשא את מבטו באנחה ונדמה כאילו התכוון לקום. "שב במקום שלך," אמרה מרת טרפין. "אתה יודע שאסור לך לעמוד על הרגל ההיא. יש לו כיב ברגל," הסבירה.

קלוד הרים את כף רגלו אל שולחן השבועונים וגולל את מכנסיו מעלה כדי לגלות תפיחה ארגמנית על שוק דשנה, צחורה כשיש.

"אוי!" אמרה הגברת הנעימה. "איך עשית את זה?"

"פרה בעטה בו," אמרה מרת טרפין.

"אלוהים!" אמרה הגברת.

קלוד גולל את מכנסיו מטה.

"אולי הילד הקטן יזוז," הציעה הגברת, אך הילד לא זע.

"מישהו בטח יילך בעוד רגע," אמרה מרת טרפין. היא התקשתה להבין מדוע רופא – עם כל הכסף שהם עושים, גובים חמישה דולר ליום רק בשביל לתקוע את הראש שלהם בדלת בית החולים ולהסתכל עליך – לא יכול להרשות לעצמו חדר המתנה שמידותיו מתקבלות על הדעת. חדר זה כמעט שלא עלה בגודלו על מוסך. השולחן היה מגובב שבועונים מרוטים למראה, ובאחד מקצותיו היתה מאפרת זכוכית גדולה וירוקה, גדושה בדלי סיגריות ופיסות צמר-גפן שעליהן כתמי דם קטנים. לו היה לה חלק כלשהו בניהולו של המקום, היתה המאפרה הזאת מרוקנת שוב ושוב. לא היו כיסאות לאורך הקיר שבקדמת החדר. מבעד לספיץ מלבני שנקבע בקיר נשקף משרד ובו אחות שנכנסה ויצאה לסירוגין ומזכירה שהאזינה לרדיו. בכניסה ניצב עציץ מוזהב ובו שרך מפלסטיק, עליו משתלשלים מטה וכמעט שנוגעים ברצפה. ברדיו התנגנה ברוך מוסיקת גוספל.

באותו רגע נפתחה הדלת הפנימית ואחות עם ערימת שיער צהוב, הגבוהה ביותר שמרת טרפין ראתה מעודה, שירבבה את פניה בסדק וקראה לחולה הבא. האשה שישבה ליד קלוד לפתה את שני מסעדי הכיסא והניפה עצמה מעלה; היא חילצה את שמלתה מבין רגליה והתנהלה בכבוד מבעד לפתח שהאחות נעלמה בתוכו.

מרת טרפין הניחה עצמה בכיסא הפנוי, שאחז בה כמחוך. "הלוואי שהייתי יכולה להוריד," אמרה, גלגלה את עיניה והשמיעה אנחה קומית.

"את? אַת לא שמנה," אמרה הגברת המסוגגנת.

"אווווו אני שמנה ועוד איך," אמרה מרת טרפין. "קלוד אוכל כל מה שהוא רוצה ואף פעם לא עובר את השמונים קילו, אבל אני, אני רק מסתכלת על משהו טוב ומעלה במשקל," בטנה וכתפיה היטלטלו בצחוק. "אתה יכול לאכול כל מה שאתה רוצה, נכון, קלוד?" שאלה ופנתה אליו. קלוד הסתפק בגיחוך.

"נו, אם יש לך כזאת נטייה טובה," אמרה הגברת המסוגגנת, "אני לא חושבת שזה משנה בכלל איזה מידה אתה. אין כמו נטייה טובה."

לירה ישבה נערה שמנה בת שמונה-עשרה או תשע-עשרה, מזעיפה פנים אל ספר כחול עבה שענינה של מרת טרפין צדו את שמו, "ההתפתחות האנושית". הנערה הרימה את ראשה וכיוונה את זעפה אל מרת טרפין, כאילו חזותה לא מצאה חן בעיניה. נדמה היה שהיא מתרעמת על כי יש מי שמדבר בעוד היא מנסה לקרוא. פניה של הנערה המסכנה הכחילו מרוב פצעונים, ומרת טרפין חשבה כמה זה מעורר-רחמים, להתהלך עם פנים כאלה בגיל כזה. היא שלחה חיוך ידידותי אל הנערה, אך הנערה רק הזדעפה עוד יותר. מרת טרפין עצמה

היתה שמנה אבל תמיד היה לה עור טוב, ולמרות ארבעים-ושבע שנותיה לא היה בפניה קמט אחד, מלבד סביב עיניה, וזה משום שצחקה יותר מדי. ליד הנערה המכוערת ישב הילד, עדיין באותה תנוחה בדיוק, ולידו אשה זקנה ורזה, עורה מתוח על עצמותיה מתחת לשמלת כותנה עם הדפס. למרת טרפין ולקלוד היו במחסן שלושה שקי תערובת עופות עם אותו הדפס. היא ראתה מיד שמקומו של הילד עם האשה הזקנה. די היה לה בצורת ישיבתם – סרוחים על מקומותיהם במין בהייה של אשפה-לכנה¹, כאילו ישבו שם עד יום הדין אם אף אחד לא יורה להם לקום. בזווית ישרה, ליד הגברת הנעימה, הלבושה בטעם, ישבה אשה צפודת-פנים, ללא ספק אמו של הילד. היא לבשה חולצת-מיזע צהובה ומכנסי בד בצבע יין, שנראו מלאי חול, ושולי שפתיה היו מוכתמים בטבק. שיערה הצהוב המלוכלך נאסף לאחור בסרט נייר אדום. יותר גרועים מכושונים, חשבה מרת טרפין.

הימנון הגוספל שהתנגן ברדיו היה, "כשאני הבטתי למעלה וישו הביט למטה", ומרת טרפין, שהכירה את השיר, השלימה בלבה את השורה האחרונה, "וביום מינהימים אלבש את נזר הקוו-ווי-צים".

בלי שהדבר ניכר בה, מרת טרפין נתנה דעתה תמיד לכפות רגליהן של הבריות. הגברת הלבושה-בטעם התאימה לשמלתה נעלי זמש אדומות-אפורות. מרת טרפין נעלה את נעלי העור השחורות הטובות שלה. הנערה המכוערת נעלה נעלי צופים וגרבה גרביים כבדים. האשה הזקנה נעלה נעלי טניס, והאם, האשפה הלכנה הסתובבה כמה שנראה כנעלי בית, אניצי קש שחורים שמקלעת מוזהבת שזורה בהם – בדיוק מה שאפשר היה לצפות ממנה.

לפעמים, בלילה, כשלא הצליחה להירדם, העסיקה מרת טרפין את עצמה בשאלה מי היתה בוחרת להיות, לו נמנע ממנה להיות היא עצמה. לו אמר לה ישו, לפני שיצר אותה, "יש רק שני מקומות פנויים בשבילך. את יכולה להיות כושונית או חתיכת אשפה לבנה," מה היתה אומרת? "בבקשה, ישו, בבקשה," היתה אומרת, "תן לי לחכות עד שיתפנה מקום אחר," והוא היה אומר, "לא, את חייבת ללכת למקום שלך ברגע זה, ויש לי רק שני המקומות האלה, אז תחליטי." היא היתה משתוללת ומתפתלת ומתלוננת ומתחננת, ללא הועיל, ולבסוף היתה אומרת, "בסדר, תעשה אותי כושונית – אבל זה לא אומר אחת שחיה בזבל." והוא היה עושה אותה גברת כושית נקייה ומסודרת ומכובדת, היא-עצמה, אבל בשחור.

1 |זהו התרגום לכיטוי White Trash – כינוי פוגע לעניים הלבנים מדרום ארצות הברית. הערת המתרגם

ליד אם הילד ישבה צעירה אדומת־שיער, קראה באחד השבועונים ולעסה מסטיק בהתמדה – הופכת לגומי לעיסה, כפי שקלוד נהג לומר. מרת טרפין לא יכלה לראות את כפות רגליה של האשה. היא לא היתה אשפה לבנה, אלא סתם המונית. לפעמים היתה מרת טרפין מעסיקה את עצמה בלילה במניין המעמדות של בני האדם. בתחתית הערימה היו רוב הצבעונים, לא הסוג שהיא היתה נמנית עמו, לו היא אחת מהם, ובכל זאת רובם; אחר כך, לצדם – לא מעליהם, אלא רק במרחק־מה מהם – היו האשפה הלבנה; מעליהם היו בעלי־הבתים, ומעליהם בעלי־הבתים־והקרקעות, שעמם נמנו היא וקלוד. מעליה ומעל קלוד היו אנשים עם הרבה כסף ובתים גדולים הרבה יותר והרבה יותר קרקע. אבל כאן החלה עומדת על מורכבות העניין, שכן מקצת האנשים עם הרבה כסף היו המוניים וראוי היה להם להימצא מתחתיה ומתחת לקלוד ומקצת האנשים שהיה להם דם טוב איבדו את כספם ונאלצו לשכור לעצמם מגורים, מה גם שהיו צבעונים שגרו בבתים משלהם ואפילו קרקעות היו להם. בעיירה שלהם היה רופא־שיניים צבעוני שהיו לו שתי מכוניות "לינקולן" אדומות ובריכת שחייה וחווה ובה בקר ברישיון עם פנים לבנים. על פי רוב, עד שהיה עולה בידה להירדם, היו כל המעמדות של בני האדם מסתבכים ומסתכסכים בראשה, ובחלומה היו כולם נדחסים יחדיו אל קרון של רכבת־משא ומוסעים הלאה משם למקום שם ישימו אותם בתנור גז.

"זה שעון יפה מאוד", אמרה ונדה לימינה. זה היה שעון קיר גדול, פניו חבושים בשמש קורנת מנחושת קלל.
 "כן, זה מקסים", אמרה הגברת המסוגננת בנועם. "וגם מדייק־בול", הוסיפה כשהיא מציצה בשעונה.

הנערה המכוערת לידה זרקה עין בשעון הקיר, העלתה חיוך מעושה, ואחר כך הביטה הישר אל מרת טרפין ושבה והעלתה חיוך מעושה. אחר כך החזירה את עיניה אל הספר. היא היתה בבירור בתה של הגברת, כי אף שהשתנים לא הסגירו לעין כל נטייה משותפת, הרי חלקו אותה צורת פנים ואותן עיניים כחולות. אצל הגברת הן נצצו בנועם, אך בפניה החרוכים של הנערה נדמה היה כי הן מעלות עשן ובוערות לסירוגין.

מה אילו אמר ישו, "בסדר, את יכולה להיות אשפה לבנה או כושונית או מכוערת!"
 מרת טרפין ריחמה נורא על הנערה, אף כי חשבה שלהיות מכוער זה דבר אחד ולהתנהג מכוער זה דבר אחר.

האשה עם השפתיים המוכתמות בטבק סבה בכיסאה והרימה את מבטה אל שעון הקיר. אחר כך סבה בחזרה ונדמה היה כי מבטה פונה מעט הצידה ממרת

טרפין. היתה פזילה באחת מעיניה. "רוצה לדעת איפה שאת יכולה לשיג לך שעון כמו שם?" שאלה בקול רם.

"לא, כבר יש לי שעון," אמרה מרת טרפין. ברגע שנותנים לאחת כזאת לדחוף את האף שלה לשיחה, היא משתלטת עליה לגמרי.

"את יכולה לשיג לך אחד כזה עם תלושים ירוקים," אמרה האשה. "בטח ככה הוא השיג את זה שלו. אם את אוספת מספיק כאלה, את יכולה לשיג לך הכל מה שאת רוצה. אני השגתי לי קצת ריבה."

היית צריכה להשיג לעצמך מטלית־רחצה וסבון, חשבה מרת טרפין.

"אני קונה בתלושים שלי סדינים כפולים," אמרה הגברת הנעימה.

הבת סגרה את הספר בחבטה. היא הביטה הישר אל פניה, דרך מרת טרפין והלאה ממנה, דרך הווילון הצהוב ואשנב הזכוכית הקבוע בקיר שמאחוריה. נדמה היה כי בעיניה של הנערה נדלק באחת מין אור משונה, אור לא־טבעי כמו זה שמפיצים התמרורים בלילה. מרת טרפין הסבה את ראשה לראות שמא התרחש בחוץ משהו שעליה לראות, אבל לא ראתה דבר. דמויות חולפות לא הטילו אלא צללים חיוורים מבעד לוויילון. לא היתה לנערה שום סיבה לזרוק דווקא עליה את הכיעור שלה.

"גברת פינלי," אמרה האחות, בפותחה את הדלת כדי סדק. לועסת המסטיק קמה וחלפה על פניה ועל פני קלוד ונכנסה למשרד. היא נעלה נעלי עקבים אדומות. מעבר לשולחן, בקו ישר, עיניה של הנערה המכוערת ננעצו במרת טרפין כאילו היתה לנערה סיבה מיוחדת משלה לתעב אותה.

"מזג אוויר נפלא, לא?" אמרה אמה של הנערה.

"זה מזג אוויר טוב בשביל כותנה אם הכושונים מואילים בטובם לקטוף אותה," אמרה מרת טרפין. "אבל הכושונים כבר לא רוצים לקטוף כותנה. קודם הלבנים לא רצו לקטוף ועכשיו הכושונים לא רוצים – הם רוצים להיות איפה שהלבנים נמצאים."

"הם בכל מקרה ינסו להגיע לשמה," אמרה האשפה הלבנה, רוכנת לפנים.

"אתם מחזיקים מין מכונה כזאת שקוטפת כותנה?" שאלה הגברת הנעימה.

"לא," אמרה מרת טרפין. "המכונות האלה משאירות חצי מהכותנה בשדה. וגם ככה אין לנו הרבה כותנה. בשביל לשרוד בחקלאות בימינו את צריכה שיהיה לך קצת מכל דבר. יש לנו כמה דונמים כותנה וכמה חזירים ותרנגולות ובקר בכמות שקלוד יכול לטפל בהם בעצמו."

"אם יש משו שאני לא רוצה," אמרה האשפה הלבנה, מנגבת את פיה בגב ידה,

"זה חזירים. חיות מגעילות ומסריחות, נוחרים ונוכרים לך על כל השטח."

מרת טרפין זיכתה אותה בקצה־קצה של תשומת־לבה. "החזירים שלנו לא מלוכלכים ולא מסריחים", אמרה. "הם יותר נקיים מכמה ילדים שראיתי בחיים שלי. כפות הרגליים שלהם אף פעם לא נוגעות באדמה. יש לנו דיר חזירים – מגדלים אותם שם על רצפת בטון," הסבירה לגברת הנעימה, "וקלוד מבריה אותם לצדדים עם צינור כל אחר־צהריים ושוטף את הרצפה." הרבה יותר נקיים מהילד ההוא שיושב שם, חשבה. יצור דוחה ומסכן. כל אותו זמן לא זז כלל, ורק תחב את בוהן ידו המלוכלכת אל תוך פיו.

האשה הסבה את פניה ממרת טרפין. "אני יודעת שאני לא יכריח שום חזיר עם שום צינור," אמרה לקיר.

לא יהיה לך שום חזיר להבריה, אמרה מרת טרפין בלבה.

"נוחרים ונוכרים וצורחים," מילמלה האשה.

"יש לנו קצת מכל דבר," אמרה מרת טרפין לגברת הנעימה. "כמו שהעובדים נראים היום, אין טעם להחזיק יותר מכמה שאת יכולה לטפל בעצמך. מצאנו מספיק כושונים בשביל לקטוף את הכותנה שלנו השנה אבל קלוד צריך לרוץ אחריהם כל היום ועוד לקחת אותם הביתה בערב. הם לא יכולים ללכת ברגל את החצי־קילומטר. הם לא יכולים. תאמיני לי," אמרה וצחקה בעליצות, "תאמיני לי שנמאס לי להיות פוצי־מוצי עם הכושונים האלה, אבל את חייבת לאהוב אותם אם את רוצה להוציא מהם קצת עבודה. כשהם באים בבוקר, אני רצה לקראתם ואני אומרת להם, 'מה שלומנו הבוקר?' וכשקלוד מסיע אותם לשדה אני מנופפת להם בכל המרץ והם מנופפים לי חזרה." היא נופפה בזרועה במהירות, כדי להדגים.

"כאילו אתם משדרים על אותו גל," אמרה הגברת, מפגינה הבנה מושלמת.

"כן, ממש," אמרה מרת טרפין. "וכשהם חוזרים מהשדה, אני רצה לקראתם עם דלי של מים קרים. ככה זה הולך להיות מעכשיו," אמרה. "עם זה אנחנו צריכים להתמודד."

"דבר אחד שאני יודעת אותו," אמרה האשפה הלכנה. "יש שתי דברים שאני לא יעשה בחיים שלי: אני לא יאהב שום כושונים ולא יכריח שום חזירים עם שום צינור." היא פלטה נביחה של בוז.

מרת טרפין והגברת הנעימה החליפו ביניהן מבט שאותת על כך כי שתיהן הבינו, שצריך שדברים מסוימים יהיו כבעלותך על מנת שדברים מסוימים יהיו בידיעתך. ואולם, בכל פעם שהחליפה מבט עם הגברת, היתה מרת טרפין ערה לכך שענייה המשונות של הנערה המכוערת עורן ממוקדות בה, והתקשתה להחזיר את תשומת־לבה לשיחה.

"כשיש לך משהו," אמרה, "את צריכה לשמור עליו." וכשאינ לך כלום מלבד זמן לבזבז, הוסיפה בלבה, את יכולה להרשות לעצמך לכוא העירה כל בוקר ולשבת בקומה העליונה של בית המשפט ולירוק למטה.

צל גרוטסקי מסתחרר חלף על פני הווילון מאחוריה והוטל מחוויר על הקיר שמנגד. אופניים נפלו ברעש בחזית הבניין. הדלת נפתחה ונער צבעוני גלש פנימה, נושא מגש מן המזנון. על המגש היו שני ספלי נייר גדולים, אדומים-לבנים, סגורים במכסים. הוא היה גבוה, שחור מאוד, לבוש מכנסיים לבנים שצבעם הושחת וחולצת ניילון ירוקה. לעס מסטיק לאטו, כמו לפי מוסיקה. הניח את המגש בפתח המשרד ליד השרך ושירבב את ראשו, מחפש את המזכירה. היא לא היתה בפנים. הוא השעין את זרועותיו על המשקוף וחיכה, ישבנו הצר מזדקר, מתנודד לאט שמאלה וימינה. הוא הרים יד אל ראשו וגירד בקודקוד.

"אתה רואה את הכפתור ההוא שם, ילד?" אמרה מרת טרפין. "אתה יכול ללחוץ עליו והיא תבוא. היא בטח איפשהו מאחורה."

"באמת?" אמר הנער בנועם, כאילו קודם לכן, מעולם, לא ראה את הכפתור. הוא היטה את גופו ימינה והושיט את אצבעו אל הכפתור. "ליפמים היא בחוץ," אמר וחג במקומו כדי להישיר מבט אל קהלו, מרפקיו שעונים על הדלפק מאחוריו. האחות הופיעה והוא חג שוב במקומו. היא הושיטה לו דולר והוא חיטט בכיסו והעלה את העודף וספר אותו לפניו. היא נתנה לו תשר של חמישה-עשר סנט והוא יצא עם המגש הריק. הדלת הכבדה סבה על צירה באטיות ולבסוף נסגרה בקול של יניקת-אוויר. למשך רגע איש לא דיבר.

"הם צריכים לשלוח את כל הכושונים האלה חזרה לאפריקה," אמרה האשפה הלבנה. "משמה הם כולם באו."

"אוי, אני לא הייתי מסתדרת בלי החברים הצבעוניים שלי," אמרה הגברת הנעימה.

"יש המון דברים יותר גרועים מכושון," הסכימה מרת טרפין. "יש כל-מיני אצלם, כמו שיש כל-מיני אצלנו."

"כן, וצריך את כל המינים האלה כדי שהעולם יסתובב," הנעימה הגברת בקולה. כאשר אמרה הגברת הנעימה את זה, סגרה הנערה אפוי־הפנים את שיניה בנקישה חדה. שפתה התחתונה השתרבבה מטה, מתהפכת לגלות את תוכו הוורוד-בהיר של פיה. חלפה שנייה והשפה נגולה בחזרה למקומה. זאת היתה העוויית הפנים המכוערת ביותר שמרת טרפין ראתה מימיה, ולרגע היתה בטוחה שהנערה העוותה את פניה לעומתה. היא הביטה בה, כאילו הכירה אותה ותיעבה אותה במשך כל חייה – במשך כל חייה של מרת טרפין, כך נדמה היה, ולא רק

במשך כל חייה של הנערה. למה, ילדה, אני אפילו לא מכירה אותך, אמרה מרת טרפין בדממה.

היא אילצה את עצמה לשוב ולהתרכז בדיון. "זה לא יהיה פרקטי לשלוח אותם בחזרה לאפריקה," אמרה. "הם לא ירצו ללכת. יותר מדי טוב להם פה." "אם זה היה בידיים שלי, אפ'חד לא היה שואל'תם מה הם רוצים," אמרה האשה. "אין שום דרך בעולם להחזיר את כל הכושונים לשמה," אמרה מרת טרפין. "הם יתחבאו וירבצו בלי לזוז ויעשו את עצמם חולים ויבכו וייללו ויעמדו על הרגליים האחוריות ויעשו מהומת אלוהים. אין שום דרך בעולם להביא אותם כולם לשמה."

"הם באו לפה," אמרה האשפה. "שיחזרו כמו שהם באו."

"אז הם לא היו כל כך הרבה," הסבירה מרת טרפין.

האשה הביטה במרת טרפין כאילו ניצבה לפניה מטומטמת, אך מרת טרפין לא הוטרדה בעטיו של מבט זה, בהתחשב במקום שממנו בא.

"לא-לא," אמרה, "הם הולכים להישאר כאן, ככה שיוכלו ללכת לנו יורק ולהתחתן עם בחורות לבנות ולשפר את הצבע שלהם. זה מה שהם כולם רוצים לעשות, כולם עד האחרון, לשפר את הצבע שלהם."

"את יודעת מה ייצא מזה בסוף?" שאל קלוד.

"לא, קלוד, מה?" אמרה מרת טרפין.

ניצוץ הבזיק בעיניו של קלוד. "כושים עם פנים לבנים," אמר בלי שמץ חיוך.

כולם צחקו מלבד האשפה הלבנה והנערה המכוערת. הנערה לפתה את הספר בחיקה באצבעות לבנות. האשפה הלבנה העבירה את מבטה מפנים לבנים כאילו חשבה שכולם מטומטמים. האשה הזקנה בשמלת תערובת העופות הוסיפה לבהות חסרת-הבעה בחרטומי נעליו המוגבהים של האיש היושב ממולה, זה שהעמיד פני ישן עם כניסתם של הטרפינים. כעת צחק מכל הלב, ידיו עוררן פרושות על ברכיו. הילד נפל על צדו וכעת שכב כשפניו כמעט כבושים בחיקה של האשה הזקנה.

בזמן שנדרש להם כדי להתאושש מצחוקם, שמרה המקהלה המאנפפת מן הרדיו על החדר מפני השקט.

אתה הולך לכלום כלום
ואני הולך לכלום שלי
אבל כולנו נכלמים ביחד
בייחד,

ולכל אורך הכלום
נעזור אחד לשני
ונחייך בכל מזג
אזויר!

מרת טרפיין לא קלטה כל מלה, אבל מה שקלטה הספיק לה כדי להסכים עם רוח השיר, והדבר נסך צלילות במחשבותיה. להיחלץ לעזרתו של כל נזקק – זאת היתה פילוסופיית החיים שלה. היא מעולם לא חסה על עצמה כאשר נתקלה בנזקקים, בין שהיו לבנים או שחורים, אשפה לבנה או מהוגנים. ומכל הדברים שהיה עליה להיות אסירת־תודה עליהם, היתה אסירת־תודה יותר מכל על נטייה זו שהתברכה בה. לו אמר ישו, "את יכולה להיות אשת החברה הגבוהה ויהיה לך כמה כסף שאת רוצה ותהיי רזה ותמירה, אבל לא תהיי יותר אשה טובה," היתה נאלצת לומר לו, "אז אל תעשה אותי ככה. תעשה אותי אשה טובה וכל השאר לא חשוב, לא חשוב כמה שמנה או כמה מכוערת או כמה ענייה!" לבה עלה על גדותיו. הוא לא עשה אותה כושנית או אשפה לבנה או מכוערת! הוא עשה אותה היא־עצמה ונתן לה קצת מכל דבר. תודה לך, ישו! אמרה. תודה לך תודה לך תודה לך! בכל פעם שמנתה את הסגולות שהתברכה בהן חשה עצמה קלה כאילו שקלה ששים קילו ולא שמונים קילו.

"מה קרה לילד הקטן שלך?" שאלה הגברת הנעימה את האשפה הלבנה. "יש לו כיב," אמרה האשה בגאווה. "לא היה לי ממנו רגע מנוחה מאז שהוא נולד. הוא והיא בדיוק אותו דבר," אמרה ונדה לעבר האשה הזקנה, שהעבירה את אצבעותיה המוגלדות בשערו הבהיר של הילד. "אי אפשר להכניס לשני אלה בפנים שום דבר חוץ מקוֹ־קולה וממתקים."

זה כל מה שאת מנסה להכניס להם, אמרה מרת טרפיין בלבה. העצלנות הורגת אותך. ביחס לאנשים כאלה אי אפשר היה לחדש לה שום דבר. לא זו בלבד שלא היה להם כלום. אפילו נתת להם הכל, תוך שבועיים הכל היה נשבר או נמלא טינופת, או שהם היו מקצצים את זה לחתיכות בשביל להסיק את הבית. היא ידעה את כל זה מניסיונה־שלה. חייבים לעזור להם, אי־אפשר לעזור להם. בבת־אחת שבה הנערה המכוערת והפכה את שפתיה מן הפנים אל החוץ. עיניה ננעצו במרת טרפיין כצמד מקדחות. הפעם לא היה לה ספק בדחיפותו של המבט המשולח בה.

ילדה, התרעמה מרת טרפיין בדממה, לא עשיתי לך שום דבר! יכול להיות שהילדה מבלבלת אותה עם מישהו אחר. אבל אף אחד לא אמר שנגזר עליה לשבת בחיבוק ידיים ולהרשות שיאיימו עליה. "את בטח לומדת בקולג', נועזה

לומר, מישירה מבט אל הנערה. "אני רואה שאת קוראת שם איזה ספר." הנערה הוסיפה ללטוש את עיניה, לא משיכה במפגיע. אמה הסמיקה נוכח הגסות הזאת. "הגברת שאלה אותך שאלה, מרי גרייס," הבליעה בקול כבוש. "יש לי אוזניים," אמרה מרי גרייס.

האם המסכנה שבה והסמיקה. "מרי גרייס לומדת בוולסלי קולג'," הסבירה. היא סובבה את אחד הכפתורים בשמלתה. "במסצ'וסטס," הוסיפה, מעווה את פניה. "ובקיץ היא ממשיכה ללמוד. קוראת וקוראת כל הזמן, ממש תולעת ספרים. היא הצליחה ממש יפה בוולסלי; היא לומדת ספרות ומתמטיקה והיסטוריה ופסיכולוגיה ומדעי החברה," טירטרה, "ואני חושבת שזה כבר יותר מדי. אני חושבת שהיא צריכה לצאת קצת, לעשות חיים."

הנערה נראתה כאילו היתה רוצה להשליך אותם מבעד לאשנב הזכוכית. "צפון-צפון," מילמלה מרת טרפין וחשבה, נר-נו, זה לא עשה הרבה טוב לנימוסים שלה.

"אני כבר מעדיפה שהוא יהיה חולה," אמרה האשפה הלבנה, חוטפת את תשומת הלב בחזרה לעצמה. "הוא כזה רע כשהוא לא חולה. כאילו יש ילדים שהרוע בא להם טבעי. חלק נהיים רעים מתי שהם חולים, אבל אצלו קרה הפוך. נהיה חולה ונהפך לטוב. הוא לא עושה לי שום בעיות עכשיו. אני באתי לרופא בשביל עצמי," אמרה.

אם כבר לשלוח מישהו בחזרה לאפריקה, חשבה מרת טרפין, זה צריך להיות הסוג שלך גברתי. "באמת נכון," אמרה בקול רם, מביטה מעלה אל התקרה, "יש הרבה דברים יותר גרועים מכושון." ויותר מלוכלכים מחזיר, הוסיפה בינה לבינה. "אני חושבת שאנשים עם נטיות לא טובות הם הכי מסכנים מכולם," אמרה הגברת הנעימה בקול דק-לעילא.

"אני מודה לאלוהים שהוא בירך אותי עם נטייה טובה," אמרה מרת טרפין. "עוד לא היה לי יום שלא מצאתי משהו לצחוק עליו." "לפחות לא מאז שהיא התחתנה אתי," אמר קלוד, מְשווה לפניו רצינות קומית.

כולם צחקו מלבד הנערה והאשפה הלבנה. בטנה של מרת טרפין היטלטלה. "הוא כזה יצור מוזר," אמרה, "שאני לא יכולה לא לצחוק עליו."

הנערה הפיקה מבין שיניה קול רם מכוער. פיה של אמה הפך קפוזן ודק. "אני חושבת שהדבר הכי גרוע בעולם," אמרה,

"זה בנאדם שלא יודע להחזיר תודה. אחד שיש לו הכל אבל הוא לא מעריך את זה. אני מכירה ילדה אחת," אמרה, "שיש לה הורים שמוכנים לתת לה הכל, אח קטן שאוהב אותה עם כל הלב, והיא מקבלת חינוך טוב, ולובשת את הבגדים הכי טובים, אבל היא אף פעם לא מוציאה מהפה שלה מלה טובה, אף פעם לא מחייכת, רק מבקרת ומתלוננת כל היום."

"היא גדולה מדי בשביל מכות בתחת?" שאל קלוד.

פניה של הנערה היו כמעט סגולים.

"כן," אמרה הגברת, "אני חוששת שאין ברירה אלא לתת לה להישאר לכד עם הטיפשות שלה. יום אחד היא תתעורר וזה יהיה מאוחר מדי."

"זה אף פעם לא הזיק למישהו לחייך," אמרה מרת טרפין. "זה רק עושה לך

להרגיש הרבה יותר טוב."

"בטח," אמרה הגברת בעצב, "אבל יש אנשים שאי אפשר להגיד להם כלום.

הם לא מסוגלים לקבל ביקורת."

"אם יש משהו שאני יכולה להגיד על עצמי," אמרה מרת טרפין ברגש, "זה שאני יודעת להחזיר תודה. כשאני חושבת על כל מי שהייתי יכולה להיות אלמלא נעשיתי עצמי ועל כל מה שקיבלתי, קצת מכל דבר, ובנוסף לזה גם נטייה טובה, מתחשק לי לצעוק, 'תודה, ישו, שעשית הכל בדיוק כמו שעשית!' הכל היה יכול להיות אחרת!" למשל, מישהי אחרת יכלה להשיג את קלוד. מחשבה זו הציפה אותה בהכרת-תודה והחרידה את כל גופה בצמרמורת אושר. "אוי תודה לך, ישו, ישו, תודה לך!" קראה בקול.

הספר פגע בה ממש מעל עינה השמאלית. הוא פגע בה כמעט בו-ברגע שהבינה כי הנערה עומדת להשליך אותו. לפני שעלה בידה להשמיע קול, דהרו הפנים האפויים לקראתה מעבר לשולחן, מתנגשים בקול צרחה. אצבעותיה של הנערה שקעו כמלחציים אל תוך הבשר הרך של צווארה. היא שמעה את האם זועקת ואת קלוד צועק, "וואו!". לרגע היתה בטוחה שנקלעה לרעידת אדמה.

שדה-הראייה שלה הוצר באחת, והיא ראתה הכל כאילו התרחש הרחק משם בחדר קטן, או כאילו התכוננה מבעד לקצהו ההפוך של טלסקופ. פניו של קלוד התקמטו ונפלו מחוץ לתמונה. האחות רצה פנימה, החוצה, שוב פנימה. אחר כך פרצה דמותו הכחושה של הרופא מן הדלת הפנימית. שבועונים התעופפו כה וכה כשהשולחן התהפך. הנערה נפלה בחבטה ושדה הראייה של מרת טרפין התהפך לפתע על צירו, והיא ראתה הכל במוגדל. עיניה של האשפה הלבנה נפערו אל הרצפה, ענקיות. הנערה היתה שרועה שם, מסומרת בידי האחות מזה ואמה מזה, מתהפכת ומתפתלת כלפיתתן. הרופא כרע לצדה, ניסה להצמיד את

זרועה לרצפות. כעבור שנייה עלה בידו לנעוץ בה מחט ארוכה. מרת טרפין חשה עצמה חלולה לגמרי, לכד מלכה שהתנדנד מצד אל צד כאילו התחבט בתוך תוף בשר עצום וריק. "שמישהו יקרא לאמבולנס", אמר הרופא באותה נעימת-אגב שרופאים צעירים מאמצים להם בנסיכות מחרידות. מרת טרפין לא היתה מסוגלת להניע אצבע. הזקן שישב לידה דילג בזריזות למשרד והתקשר משם, כי המזכירה טרם נמצאה. "קלוד!" קראה מרת טרפין.

הוא לא היה בכיסאו. היא ידעה שעליה לקפוץ ממקומה ולמצוא אותו, אך חשה כמי שמנסה לתפוס רכבת בחלום, שבו הכל נע בהילוך-אטי וככל שאתה מנסה לרוץ מהר יותר כך אתה מאט את התקדמותך. "הנה אני," אמר קול חנוק, שונה מאוד מקולו של קלוד. הוא היה שמוט על הרצפה בפינה, חיוור כנייר, אוחוז ברגלו. היא רצתה לקום ולגשת אליו אך לא היתה מסוגלת לזוז. במקום זאת נמשך מבטה לאט מטה אל הפנים המתגעשים על הרצפה, שיכלה לראותם מעבר לכתפו של הרופא. עיניה של הנערה חדלו להתרוצץ והתמקדו בה. נרמה היה שצבען הכחול הפך עדין יותר, כאילו דלת שנסגרה בקפידה מאחוריהן נפתחה כעת כדי להכניס אור ואוויר.

ראשה של מרת טרפין הצטלל וכושר התנועה שב אליה. היא רכנה קדימה עד שהביטה הישר אל תוך העיניים הקודרות. לא היה ספק בלבה שהנערה אמנם הכירה אותה, הכירה אותה בדרך אישית ונוקבת כלשהי שמעבר לזמן ולמקום ולנסיבות. "מה יש לך להגיד לי?" שאלה בקול ניחר ועצרה את נשימתה, כמחכה להתגלות.

הנערה הרימה את ראשה. מבטה נסגר על עיניה של מרת טרפין. "תחזרי לגיהנום שבאת ממנו, חזירת-יבלות זקנה," לחשה. קולה היה נמוך אבל ברור. עיניה ניצתו לרגע, כאילו ראתה שדְּבָרָה הִפָּה ביערו ושאבה מכך תענוג. מרת טרפין שבה ושקעה בכיסאה.

כעבור רגע עיניה של הנערה נעצמו והיא הפנתה את ראשה הצדה בעייפות. הרופא התרומם והושיט לאחות את המזרק הריק. הוא נרכן וכרך את שתי ידיו לרגע סביב כתפיה של האם, שרעדו. היא ישבה על הרצפה, שפתיה חשוקות, אוחזת את ידה של מרי גרייס בחיקה. אצבעותיה של הנערה נכרכו סביב אגודלה כאצבעות של תינוק. "לכי לבית החולים," אמר. "אני אתקשר אליהם ואסדר מה שצריך."

"עכשיו בוא נראה מה שלום הצוואר שלנו", פנה לגברת טרפין בקול מתרונן. הוא החל ממשש את צווארה בשתי אצבעות. שני קווים קטנים דמויי־ירח, כמו אדרות גדים ורודות, הוטבעו על קנה הנשימה שלה. תפיחה אדומה מודלקת החלה מסתמנת מעל לעינה. אצבעותיו מיששו גם שם. "עזוב אותי", אמרה בקול מעובה והדפה אותו. "תראה מה עם קלוד. היא בעטה בו."

"אני אראה מה אתו בעוד רגע", הוא אמר ומישש את הדופק שלה. הוא היה איש רזה אפור־שיער, שהקדיש עצמו לגינונים. "לכי הביתה וקחי לך חופש עד סוף היום", אמר וטפח לה על הכתף.

תוריד ת'ידיים ש'ך, נהמה מרת טרפין בלבה. "ותשימי קוביית קרח על העין", אמר. אחר כך נפנה וכרע לצד קלוד ובדק את רגלו. כעבור רגע הקימו על רגליו, וקלוד צלע בעקבותיו אל המשרד. עד לבואו של האמבולנס, הקולות היחידים בחדר היו יפחותיה הרוטטות של אם הנערה, שהוסיפה לשבת על הרצפה. האשפה הלבנה לא גרעה עיניה מן הנערה. מרת טרפין הביטה הישר לפנים אל הלא־כלום. לפתע נראה האמבולנס, צל ארוך וכהה מאחורי הווילון. החובשים נכנסו ופרשו את האלונקה לצד הנערה, הרימו אותה במומחיות אל האלונקה ונשאו אותה החוצה. האחות עזרה לאם לאסוף את חפציה. צלו של האמבולנס עקר בדממה והאחות חזרה למשרד. "הילדה הזאתי הולכת להיות משוגעת, מה?" שאלה הזבל הלבן את האחות, אך זו המשיכה בדרכה אל ירכתי החדר ולא ענתה לה.

"כן, היא הולכת להיות משוגעת", אמרה האשפה הלבנה לשאר הנוכחים. "יצוֹמֶסְכֶן", מילמלה הזקנה. פניו של הילד היו עדיין בחיקה. עיניו שלחו מבט שומם מעל ברכיה. במשך המהומה לא זו אלא כדי למשוך רגל אחת ולקפלה תחתיו. "אני מודה לאלוהים", אמרה האשפה הלבנה בחום, "שאני לא משוגעת". קלוד יצא בצליעה והטרפינים הלכו הביתה.

כאשר פנתה המשאית בדרך העפר המובילה לביתם והתקדמה במורד הגבעה, נאחזה מרת טרפין באדן החלון והביטה החוצה בחשך. האדמה השתפלה מערנות דרך שדה מנומר בצמחי אזוביון ולמרגלות הגבעה שכן עדיין ביתם הקטן, הצהוב והמלבני, שערוגות פרחים קטנות חגורות לו סביב כסינר־צעצוע, ממש במקומו הרגיל בין שני עצי אגוז ענקיים. היא לא היתה מופתעת לו ראתה במקומו פצע כווייה בין שתי ארובות מושחרות.

איש מהם לא הרגיש חשק לאכול, ולפיכך לבשו את בגדי הבית שלהם, הורידו את הרפפות בחדר השינה ונשכבו, רגלו של קלוד מוגבהת על כרית ועינה־שלה

מכוסה במטלית לחה. ברגע שהיתה שרועה על גבה, מראהו של חזיר־בר עם יבלות על פניו וקרניים מגיחות מאחורי אוזניו הבקיע אל תוך ראשה בקול נחרה. היא ייללה – יללה שקטה, כבושה.

"אני לא", אמרה מבעד לדמעות, "חזירת־יבלות. מהגיהנום." אך להכחשה לא היה כוח. עיני הנערה ומילותיה, אפילו נעימת קולה, נמוך אך ברור, מכוון רק אליה, לא סבלו כל התכחות. היא נבררה לשמש כיעד למסר, אף על פי שהיה בחדר זבל אנושי, שאליו ראוי היה לכוונו. עובדה זו היכתה בה במלוא עוצמתה רק כעת. היתה שם אשה שהזניחה את ילדה־שלה, אך המסר פסח עליה מכל וכל. המסר נועד לרובי טרפין, אשה מכובדת שעוברת קשה ומבקרת באופן קבוע בכנסייה. הדמעות יבשו. במקומן החלו עיניה לבעור בחרון.

היא התרוממה על מרפקה והמטלית צנחה אל כף ידה. קלוד שכב על גבו ונחר. היא רצתה לספר לו מה אמרה הנערה. בה־בעת לא רצתה להכניס לראשו את תמונת עצמה בדמות חזירת יבלות מהגיהנום.

"היי, קלוד, הפטירה ודחקה בכתפו.

קלוד פקח עין אחת, תכולה־פסטלית.

היא הציצה אל תוכה בזהירות. הוא לא חשב על שום דבר. הוא המשיך בשלו.

"הא, מה זה?" אמר ושב ועצם את העין.

"שום דבר", אמרה. "הרגל כואבת לך?"

"כואבת אימים", אמר קלוד.

"יעבור לך", אמרה וחזרה לשכב. כעבור רגע קלוד נחר שוב. הם שכבו כך בשארית אחר־הצהריים. קלוד ישן. היא הזעימה פנים כלפי התקרה. מדי פעם הניפה את אגרופה והיכתה קלות על חזה כאילו הגנה על חפותה נוכח אורחים לא־נראים, אשר כמו מנחמיו של איוב, לבשו דבריהם היגיון אך היו מוטעים. בחמש־וחצי בערך קלוד זע על משכבו. "צריך ללכת אחרי הכושונים", נאנה, לא זו.

היא הביטה הישר למעלה כאילו דבר־מה נרשם על התקרה בכתב־יד לא־מפוענח. הגבשושית מעל עינה לבשה גוון כחול־ירקרק. "תשמע משהו", אמרה.

"מה?"

"תנשק אותי."

קלוד רכן מעליה ונישק אותה על פיה בקול. הוא צבט את מותנה וידיהם השתלבו. הבעת הריכוז הפראי על פניה לא השתנתה. קלוד קם, נאנח ונאנק, וצלע לדרכו. היא הוסיפה לעיין בתקרה.

יצאה מן המיטה רק כששמעה את המשאית חוזרת עם הכושים. אז קמה

ותחבה את כפות רגליה בנעלי האוקספורד החומות, שאותן לא טרחה לשרוך, יצאה בצעדים כבדים אל המרפסת האחורית, ונטלה את דלי הפלסטיק. היא רוקנה לתוכו מגש של קוביות קרח, מילאה אותו במים עד מחציתו ויצאה אל החצר האחורית. בכל ערב, אחרי שקלוד החזיר את העובדים, היה אחד הנערים עוזר לו להוציא את החציר והשאר חיכו בירכתי המשאית עד שהתפנה לקחת אותם הביתה. המשאית חנתה בצלו של אחד מעצי האגוז.

"מה שלומנו הערב?" שאלה מרת טרפין בחמיצות כשהופיעה עם הדלי והמצקת. שלוש נשים ונער חיכו במשאית.

"אנחנו שלומנו בסדר," אמרה המבוגרת מבין הנשים. "מה שלום את?" ומבטה נתקע מיד בגוש הכהה על מצחה של מרת טרפין. "לא נפלת למטה, לא?" שאלה בקול חרד. הזקנה היתה כהה וכמעט חסרת שיניים. היא חבשה כובע לבד ישן של קלוד, מוטה לאחור. שתי הנשים האחרות היו צעירות ובהירות יותר ולשתיהן היו כובעי שמש חדשים בצבע ירוק בהיר. האחת חבשה את כובעה על ראשה; האחרת הסירה את הכובע, והנער חיך תחתיו.

מרת טרפין הניחה את הדלי על רצפת המשאית. "תקחו לעצמכם," אמרה. היא הביטה סביב כדי לוודא שקלוד הלך. "לא. לא נפלתי," אמרה, משלבת את זרועותיה. "זה היה משהו יותר גרוע."

"שום דבר רע לא קרה איתך!" אמרה הזקנה. היא אמרה זאת כאילו היא וחברותיה ידעו שמרת טרפין נהנתה בדרך ייחודית כלשהי מחסותה של ההשגחה העליונה. "פשוט היה לך נפילה קטנה."

"היינו בעיר אצל הרופא בשביל הבעיטה שהפרה נתנה למר טרפין," אמרה מרת טרפין בקול שטוח, שהורה להן להינער מהבליהן. "והיתה שם ילדה אחת. ילדה שמנה שכל הפנים שלה פצעים. הסתכלתי על הילדה הזאתי וידעתי שמהו לא בסדר אבל לא ידעתי מה. ואז אני ואמא שלה מדברות בינינו ופתאום בום! היא זורקת עלי את הספר הגדול שהיא קוראת ו..."

"לאאא!" קראה הזקנה.

"ואז היא קופצת מעל השולחן ומתחילה לחנוק אותי."

"לאאא!" קראו שלושתן בקול, "לאאא!"

"מה היא עשתה את זה?" שאלה הזקנה. "מה אכל אותה?"

מרת טרפין רשפה נכחה.

"משהו אכל אותה," אמרה הזקנה.

"הם לקחו אותה משמה באמבולנס," המשיכה מרת טרפין, "אבל לפני זה היא התגלגלה על הרצפה והם ניסו להשתלט עליה כדי לתת לה זריקה והיא אמרה

לי משהו. " היא עצרה. "אתן יודעות מה היא אמרה לי?"
 "מה היא אמרה?" שאלו.

"היא אמרה, " מרת טרפין פתחה, ועצרה, פניה כבדים ואפלים מאוד. השמש
 הלבינה והלכה, מלבינה את השמים כך שעליו של עץ האגוז השחירו לעומתם.
 היא לא יכלה לחלץ את המלים. "משהו ממש מכוער, " מילמלה.

"היא לא היתה צֶכָה לָגיד לך דברים מכוערים היא, " אמרה הזקנה. "את
 כזאתי נחמדה. את הגברת הכי נחמדה שאני מכירה."
 "היא יפה גם־כן, " אמרה זאת עם הכובע.

"וחזקה, " אמרה האחרת. "בחיים שלי לא הכרתי גברת לבנה יותר מתוקה
 ממך."

"זאתי האמת בחיי אלוהים, " אמרה הזקנה. "אמן! את הכי נחמדה והכי יפה
 שאפשר להיות."

מרת טרפין ידעה היטב מה ערכן של מחמאות מכושים, ודברי הנשים ליבו
 את זעמה. "היא אמרה, " פתחה שוב והפעם סיימה בפרץ־נשימה פראי, "שאני
 חזירת יבלות זקנה מהגיהינום."
 השתרר שקט הלום.

"איפה לקחו אותה?" צעקה הצעירה מבין הנשים בקול נוקב.

"תביאו לי אותה. אני יהרוג אותה!"

"אני יהרוג אותה ביחד איתך!" צעקה האחרת.

"צֶיך לִסְגוֹר־תָּה בבית־משוגעים, " הטעימה הזקנה. "את הגברת הלבנה הכי
 נחמדה שאני מכירה."

"היא גם־כן יפה, " אמרו שתי האחרות. "הכי חזקה שאפשר וגם־כן נחמדה.
 ישו מבסוט ממנה!"

"באמת הוא מבסוט!" הכריזה האשה הזקנה.

מפגרים! נהמה מרת טרפין בלבה. אי אפשר להגיד לכושון שום דבר
 אינטליגנטי. אפשר לדבר אליהם אבל לא איתם. "לא שתיתם ת'מים שלכם, "
 אמרה בקצרה. "תשאירו את הדלי במשאית אחרי שתגמרו. יש לי עוד דברים
 לעשות חוץ מלעמוד פה ולהעביר את הזמן, " וכאן פנתה ונכנסה אל הבית.

היא עמדה לרגע באמצע המטבח. הבליטה הכהה מעל עינה נראתה כמו ענן
 טורנדו מיניאטורי העלול להיסחף בכל רגע לאורך קו האופק של מצחה. שפתה
 התחתונה הזדקרה באופן מסוכן. היא יישרה את כתפיה המאסיביות. אחר כך
 צעדה אל קדמת הבית ועברה בדלת הצרדית ופנתה במורד השביל אל דיר
 החזירים. היא נראתה כאשה הנכנסת לכדה, בלא נשק, אל הקרב.

השמש קרנה כעת בצהוב-עמוק כמו ירח במילואו, נוסעת מערבה במהירות רבה מעל קו העצים הרחוק כאילו חתרה להגיע אל החזירים לפניה. השביל היה מחורץ והיא בעטה הצידה בכמה כמה אבנים, מפלסת את דרכה. דיר החזירים שכן על גבעה קטנה בקצהו של שביל צר שפנה מאחד מצדדיו של האסם. היה זה ריבוע בטון במידותיו של חדר קטן, מוקף גדר-קרשים בגובה מטר וחצי בערך. רצפת הבטון נטתה בשיפוע קל כדי שרפש החזירים יתנקז אל תעלת-שופכין, שממנה הוזרם אל השדה לדישון. קלוד עמד מחוץ למבנה, על שפת הבטון, נתלה בקרש העליון, ושטף את הרצפה בצינור שחובר לברז המים של שוקת סמוכה.

מרת טרפין טיפסה לצדו והזעימה פנים מטה כלפי החזירים. היו שם שבעה חזירים ארוכי-חוטם ומגודלי-זיפים – חומים-צהבהבים עם כתמים בגון הכבד – וחזירה זקנה שעמדה להמליט בתוך שבועות ספורים. היא שכבה על צדה ונחרה. החזירים התרוצצו כה וכה, מתנערים כילדים מפגרים, חרכי העיניים הקטנים החזיריים שלהם תרים אחר שאריות על הרצפה. היא קראה שהחזיר הוא החיה הכי נבונה. פיקפקה בכך. אמרו שהם חכמים יותר מכלבים. היה אפילו חזיר-אסטרונוט. הוא השלים את משימתו בהצלחה מלאה אבל אחר כך מת מהתקף לב כי השאירו אותו בחליפת האסטרונוטים, יושב זקוף במשך הניסוי כולו בזמן שבדרך הטבע חזירים צריכים להיות על ארבע. נחרים ונוברים וצורחים.

"תן לי ת'צינור", אמרה ועקרה את הצינור מתוך ידו של קלוד. "לך תיקח ת'כושונים הביתה ואחרי זה תשים את הרגל למעלה."
 "את נראית כאילו בלעת כלב עם כלבת," הבחין קלוד, ובכל זאת ירד וצלע לדרכו. הוא לא נהג לשעות למצבי רוחה.

עד שיצא מטווח השמיעה, מרת טרפין עמדה בצד המכלאה, אוחות בצינור ומכוונת את זרם המים לאחוריו של כל חזיר שנראה כאילו עמד לנסות ולשכב. משהניחה כי הזמן הספיק לקלוד כדי לעבור את הגבעה, הסבה את ראשה מעט ועיניה הבוהרות סרקו את השביל. הוא לא נראה לעין. היא סבה בחזרה ונדמה היה שהיא מגייסת את כוחותיה. כתפיה התרוממו והיא שאפה אוויר.

"בשביל מה אתה שולח לי מסר כזה?" אמרה בקול נמוך ופראי, שהיה קרוב ללחישה אך הזעם המרוכז טען אותו בעוצמה של צעקה. "איך אני חזירה ועצמי ביחד? איך אני נשמה שנגאלה וגם מהגיהינום?" אגרופה הפנוי היה קפוץ ובאחר לפתה את הצינור, מכוונת את זרם המים בעוורון אל עינה של החזירה הזקנה, פנימה והחוצה, לא שומעת את יללותיה הנחרדות.

מדיר החזירים נשקף שטח המרעה שבו נקבצו עשרים הפרות שלהם סביב חבילות החציר שהוציאו קלוד והנער. האחו הקצור השתפל אל הכביש הראשי. מעבר לו השתרע שדה הכותנה שלהם ומאחוריו יער ירוק, אפל ומאובק, שגם הוא היה שלהם. השמש היתה מאחורי היער, אדומה מאוד, מציצה מעבר למשוכת העצים כאיכר המשגיח על החזירים שלו.

"למה אני?" רעמה. "אין שום אשפה בסביבה, שחורה או לבנה, שלא תרמתי בשבילה. ואני שוכרת את הגב שלי כל יום בעבודה. ואני עושה בשביל הכנסייה."

היא נראתה כאשה שמידות-גופה מכשירות אותה למשול בזירה הנפרשת לפניה. "איך אני חזירה?" תבעה לדעת. "איך בדיוק אני כמותם?" היא שיפדה את החזירזירים בזרם המים. "היתה שם מלא אשפה. לא היית חייב לזרוק את זה עלי."

"אם אתה מעדיף אשפה, אז לך תחפש לעצמך אשפה," הטיחה. "היית יכול לעשות אותי אשפה. או כושון. אם אשפה זה מה שרצית למה לא עשית אותי אשפה?" היא טילטלה את אגרופה האוחז בצינור ונחש מימי הופיע להרף-עין באוויר. "יכולתי להפסיק לעבוד ולזרוק הכל ולהיות מטונפת," נהמה. "לרבוץ על המדרכות כל היום ולשתות בירה. ללעוס טבק ולירוק בכל פינה ולמרוח את זה על כל הפרצוף שלי. הייתי יכולה להיות מגעילה."

"או שהיית יכול לעשות אותי כושון. מאוחר מדי בשבילי להיות כושון," אמרה בסרקסטיות עמוקה, "אבל אני יכולה להתנהג כמו אחד מהם. לשכב באמצע הכביש ולעצור את התנועה. להתפלש בבוץ."

באור המעמיק, הכל נעטף בגוון מסתורי. האחו עטה זיגוג ירקרק משונה ורצועת הכביש נמשחה כחול כעין האזוביון. היא נערכה למתקפה סופית והפעם התגלגל קולה על פני האחו. "קדימה," צרחה, "תקרא לי חזירה! תקרא לי עוד פעם חזירה. מהגהינום. תקרא לי חזירת-יבלות מהגהינום. תשים את התחתית בראש. עדיין יהיו תחתית וראש!"

הד מסולף חזר אליה.

פרץ חרון סופי טילטל את גופה והיא שאגה, "מי אתה חושב שאתה?" צבעם של כל הדברים, שדה ושמי ארגמן, יקד לרגע בעוצמה שקופה. השאלה נישאה על פני האחו ומעבר לכביש ולשדה הכותנה וחזרה אליה ברורה כמו תשובה ממקום שמעבר ליער.

היא פתחה את פיה אבל שום קול לא יצא ממנו.

משאית זעירה, זאת של קלוד, הופיעה בכביש הראשי, התקדמה במהירות אל

מחוץ לטווח הראייה. צמיגיה השמיעו קול חריקה דק. היא נראתה כצעצוע של ילד. בכל רגע עלולה משאית גדולה יותר למחוץ אותה ולפזר את מוחותיהם של קלוד והכושונים על כל הכביש.

מרת טרפין עמדה שם, מבטה מסומר לכביש הראשי, כל שריריה נוקשים, עד שחלפו חמש או שש דקות והמשאית שבה והופיעה בדרכה חזרה. היא חיכתה, הניחה למשאית די זמן לפנות בכביש המוביל לביתם. ואז, כמו פסל מונומנטלי המתעורר לחיים, הרכינה את ראשה לאט והתכוננה, כמו מבעד ללב-לבו של המסתורין, מטה אל תוך הדיר, בחזירים. כולם התקבצו בפינה אחת סביב החזירה הזקנה, שנאקה חלושות. נוגה ארום אפך אותם. נדמה היה שהם מתנשמים לפעימתם של חיים סודיים.

עד שהשמש נעלמה לבסוף מאחורי קו העצים, מרת טרפין נשארה שם, מבטה מושפל אליהם כאילו ספגה אל קרבה איזה ידע תהומי ומחיייה. לבסוף הרימה את ראשה. בשמיים לא נותרה אלא רצועה סגולה, שפילחה שדה של ארגמן, והובילה, כאילו היתה המשך של הכביש הראשי, אל הדמדומים היורדים. היא נשאה את ידיה מקרשי המכלאה במחוות כוהנים טמירה. חזון נגה על עיניה, והיא ראתה את הרצועה העוברת בשמים כגשר תלוי עצום הנמשך מעלה מן האדמה דרך שדה של אש חיה. על גבי הגשר ערב־רב של נשמות הרעים במצערו אל השמים. היו שם חברות שלמות של אשפה לבנה, נקיים לראשונה בחייהם, ולהקות של כושונים שחורים בגלימות לבנות, וגדודים של מעוותים ומשוגעים, צועקים ומוחאים כפיים ומנתרים כמו צפרדעים. ובמאסף, בקצה התהלוכה, היה שבט שאת בניו זיהתה מיד כמי שכמותה וכמו קלוד תמיד היה להם קצת מכל דבר בתוספת חוכמה מאלוהים להשתמש בזה כמו שצריך. היא רכנה לפנים כדי להיטיב לראותם. הם צעדו קוממיות מאחורי כל השאר, אמונים כפי שהיו מעולם על הסדר הטוב ועל השכל הישר ועל ההתנהגות הנאותה. הם לבדם צעדו בתלם. ובכל זאת פניהם ההלומים והנעווים גילו לה שאפילו סגולותיהם היו הולכות ונאפלות. היא הנמיכה את ידיה ונאחזה במעקה של דיר החזירים, עיניה קטנות אך קבועות בלי להניד עפעף במה שנגול לפניה. כעבור רגע התפוגג החזון אך היא נותרה במקום שעמדה בו, משותקת.

לבסוף ירדה וסגרה את הברז ועשתה לאטה את דרכה בשביל המחשיך אל הבית. ביערות מסביב לה מקהלות צרצרים בלתי־נראות נתנו קולן, אך היא שמעה את קולות הנשמות המטפסות מעלה אל השדה זרוע־הכוכבים וצועקות הללויה.

מאנגלית עורד וולקשטיין

היזל ביריד

"עוף מפה," אמר האיש. "לא מחלקים פה סוכריות ולא מראים קופים."
"כבר ראיתי את הקופים," אמר.

"יופי לך," אמר האיש. "עוף מפה."

"יש לי חמש-עשרה סנט," אמר. "מה'כֶּפֶתְךָ לְכִנִּיסָתִי לראות חצי מזה?" זה משהו עם בית-שימוש, חשב. גברים בבית-שימוש. אחר כך חשב, אולי זה איש ואשה בבית-שימוש. היא לא תרצה אותי בפנים. "יש לי חמש-עשרה סנט," אמר. "זה כבר אחרי החצי," אמר האיש כשהוא מנופף בכובע הקש שלו. "תיקח ת'רגליים'שך מפה."

"אז זה צריך לעלות חמש-עשרה סנט," אמר הייז.

"סִתְּלֶק," אמר האיש.

"יש שמה כושון?" שאל הייז. "הם עושים משהו לכושון?"

האיש נרכן מעמדתו ופניו המיובשים התכווצו במבט נוקב. "מאיפה בא לך הרעיון הזה?" אמר.

"אני לא יודע," אמר הייז.

"בן כמה אתה?" שאל האיש.

"שתים-עשרה," אמר הייז. הוא היה בן עשר.

"תביא ת'חֶמְשָׁה," אמר האיש, "ו'כֶּנֶס פנימה."

הוא שילשל את הכסף בעד האשנב ונדחק להיכנס לפני שייגמר. הוא עבר דרך יריעת האוהל ובפנים היה אוהל נוסף והוא עבר דרכו. הוא לא ראה אלא את גבות הגברים. טיפס על ספסל והביט מעל לראשיהם. הם הביטו מטה לעבר מקום נמוך ובו מוטל משהו לבן, מתפתל קצת, בתוך תיבה מרופדת בד שחור. לרגע חשב כי היתה זו חיה שעורה הופשט מעליה ואז ראה כי זו אשה. היא היתה שמנה ופניה היו כשל אשה רגילה, מלבד שומה אחת בזווית פיה, שזזה כשהאשה חייכה, ועוד אחת בצד.

"אם אחת כזאת היתה באה עם כל ארון," אמר אביו ממקומו באחת השורות

הראשונות, "הייתי מוכן ללכת לפני הזמן שלי."

הייז זיהה את הקול בלי להסתכל. הוא השתלשל מטה מן הספסל ונדחק לצאת מן האוהל. הוא זחל מתחת ליריעה הצרדית של האוהל החיצוני משום שלא רצה להיתקל בכרוז. הוא טיפס לירכתיה של משאית והתיישב בפניה הרחוקה. בחוץ רעש היריד בצלצול פָּחִי.

אמו עמדה ליד גיגית הרחצה בחצר והתבוננה בו בעת שהגיע הביתה. היא לבשה שחורים כל הזמן, ושמלותיה היו ארוכות יותר משמלותיהן של נשים אחרות. היא ניצבה שם זקופה, התבוננה בו. הוא פנה ונעמד מאחורי עץ ויצא משדה הראייה שלה, אבל בתוך כמה רגעים הרגיש בה, עוקבת אחריו במבטה מבעד לעץ. הוא שב וראה את המקום הנמוך ואת הארון ואשה רזה בתוך הארון שהיתה ארוכה מכדי להיכנס. ראשה הזדקק למעלה בקצה וברכיה הורמו כדי להתאים אותה לארון. פניה היו בצורת צלב ושערה נמתח בצמוד לראשה. הוא נצמד לעץ, וחיכה. היא עזבה את גיגית הרחצה והתקרבה אליו עם מקל. היא אמרה, "מה ראית?"

"מה ראית?" אמרה.

"מה ראית," אמרה, מתמידה באותה נעימה כל הזמן. היא היכתה אותו על רגליו במקל, אבל הוא היה כמו חלק מן העץ. "ישו מת בשביל לגאול אותך," אמרה.

"אף־פם לא ביקשתי ממנו," הפטיר.

היא לא היכתה אותו פעם נוספת אך עמדה והתבוננה בו, חתומת־שפתיים, והוא שכח את אשמת האוהל מפני אשמה חסרת־שם ועקורה ממקום שהיתה בתוכו. כעבור רגע השליכה את המקל הלאה ממנה ופנתה בחזרה לגיגית הרחצה, עודה חתומת־שפתיים.

למחרת נטל את נעליו בחשאי אל היער. הוא לא נעל אותן אלא במועדי הדרשות ובחורף. הוציא אותן מן הקופסה וריפד את קרקעיתן באבנים ובסלעים קטנים ואז נעל אותן. הוא הידק אותן לכפות רגליו והלך בהן ביער למרחק שידע להעריכו כמייל אחד, עד שהגיע לפלג, ואז התיישב וחלץ את הנעליים וחילץ את כפות רגליו בחול הרטוב. הוא חשב, עכשיו הוא בטח מרוצה. דבר לא קרה. לו נפלה אבן, היה רואה בכך אות. לאחר זמן־מה חילץ את כפות רגליו מן החול והניח להן להתייבש, ואז שב ונעל את הנעליים כשהסלעים עדיין בתוכן ופנה לחזור והלך מחצית המייל לפני שחלץ אותן.

פרק מתוך הרומאן "דם טוב"

מאנגלית עורד וולקשטיין